

Energiemanagementplan N5 2021

Organisatie:	Agterberg Bedrijven
Contactpersoon:	Rens Geersing
Adviseur:	Cleo Bout
Adviesbureau:	De Duurzame Adviseurs
Publicatiedatum:	9-3-2021

Inhoudsopgave

1 INLEIDING EN VERANTWOORDING	3
1.1 LEESWIJZER	3
2 ENERGIEMANAGEMENT ACTIEPROGRAMMA	4
2.1 KWALITEITSMANAGEMENTPLAN	4
2.2 ENERGIEMANAGEMENTPLAN	4
2.3 ENERGIEBELEID EN DOELSTELLING	4
2.3.1 <i>Energieaspecten</i>	4
2.3.2 <i>Referentiejaar</i>	4
2.3.3 <i>Reductiedoelstellingen</i>	5
2.3.4 <i>Energiemanagement actieplan</i>	5
2.3.5 <i>Energieverbruik</i>	6
2.3.6 <i>Energie reductiekansen</i>	6
2.3.7 <i>Monitoren en beoordelen</i>	6
2.4. TVB MATRIX	7
2.5 BORGING VAN HET KWALITEITS- EN ENERGIEMANAGEMENT ACTIEPLAN	8
2.5.1 <i>Interne audits</i>	8
2.5.2 <i>Externe audits</i>	8
2.5.3 <i>Directiebeoordeling</i>	8
2.5.4 <i>Feedback</i>	8
3 STUURCYCLUS	9
4 COMMUNICATIEPLAN	10
4.1 INTERNE BELANGHEBBENDEN	10
4.1.1 <i>Communicatieplan intern</i>	11
4.2 EXTERNE BELANGHEBBENDEN	12
4.2.1 <i>Communicatieplan extern</i>	14
4.3 PROJECTEN MET GUNNINGVOORDEEL	15
4.3.1 <i>Project Willem Alexander-park</i>	15
4.4 WEBSITE	15
4.4.1 <i>Tekstuele informatie</i>	15
4.4.2 <i>Website SKAO</i>	15
5 PARTICIPATIE SECTOR- EN KETENINITIATIEVEN	16
5.1 INVENTARISATIE SECTOR- EN KETENINITIATIEVEN	16
5.2 ACTIEVE DEELNAME	16
5.3 LOPENDE INITIATIEVEN	16
5.3.1 <i>Initiatief Nederland CO₂ Neutraal</i>	16

1 | Inleiding en verantwoording

Agterberg Bedrijven levert (direct en indirect) producten en diensten aan opdrachtgevers die bij aanbestedingen gunningvoordeel hanteren aan de hand van de CO₂-Prestatieladder. Voor Agterberg Bedrijven zijn deze opdrachtgevers voornamelijk gemeenten en waterschappen. Met deze CO₂-Prestatieladder worden leveranciers uitgedaagd en gestimuleerd om de eigen CO₂-uitstoot te kennen en te verminderen. Hoe meer een organisatie zich inspant om CO₂ te reduceren, hoe meer kans op gunning bij een opdracht.

De CO₂-Prestatieladder kent vier invalshoeken:

A. Inzicht

Het opstellen van een onomstreden CO₂-footprint conform de ISO 14064-1 norm en daarmee inzicht krijgen in de CO₂-uitstoot van de organisatie.

B. CO₂-reductie

De ambitie van de organisatie om de CO₂-uitstoot te verminderen.

C. Transparantie

De wijze waarop in- en extern gecommuniceerd wordt over de CO₂-footprint en reductiedoelstellingen.

D. Deelname aan initiatieven

(in sector of keten) om CO₂ te reduceren.

Elke invalshoek is onderverdeeld in vijf niveaus. Een erkende certificerende instantie beoordeelt de activiteiten en bepaalt het niveau van de CO₂-Prestatieladder. Hiervoor moeten stappen zijn gezet op alle invalshoeken van de ladder.

In dit rapport wordt het energiemangementprogramma en het communicatieplan van de organisatie beschreven. Verder is de stuurcyclus van de organisatie opgenomen in dit rapport. In het laatste hoofdstuk wordt de participatie van de organisatie aan initiatieven behandeld.

Dit managementplan is opgesteld in overleg met en met goedkeuring van het management.

1.1 Leeswijzer

Dit document is ter bewijsvoering van de eisen van de CO₂-Prestatieladder. Per hoofdstuk wordt een eis behandeld. Hieronder een leeswijzer.

HOOFDSTUK IN DOCUMENT		EIS IN CO ₂ -PRESTATIELADDER
Hoofdstuk 2	Energiemanagement actieprogramma	2.C.2, 3.B.2 en 4.A.2
Hoofdstuk 3	Stuurcyclus	2.C.2
Hoofdstuk 4	Communicatieplan	2.C.3
Hoofdstuk 5	Participatie sector- en keteninitiatief	3.D.1 en 3.D.2

Tabel 1: Leeswijzer

2 | Energiemanagement actieprogramma

In dit hoofdstuk wordt aan het kwaliteitsmanagementplan (eis 4.A.2) en het energiemanagement actieplan (eis 3.B.2) van Agterberg Bedrijven vormgegeven.

2.1 Kwaliteitsmanagementplan

Het kwaliteitsmanagementplan gaat in op het borgen en verbeteren van de kwaliteit van de CO₂-footprint. De algemene doelstelling van het kwaliteitsmanagementplan is om continue verbetering van efficiënte en effectieve omgang met energie en een vermindering van de CO₂-uitstoot van de organisatie activiteiten te waarborgen.

Daarnaast geeft het kwaliteitsmanagementplan inzicht in de procedures, het meten en rapporteren van de CO₂-footprint. Met het kwaliteitsplan wordt er geborgd dat een volledige, betrouwbare en actuele consolidatie van de energieprestaties van Agterberg Bedrijven kan plaatsvinden. Er wordt inzicht verschaft in de energieprestaties van de totale organisatie en de totale CO₂-emissies als gevolg ervan. Met het kwaliteitsmanagementplan als middel beoogt Agterberg Bedrijven de kwaliteit van de data te borgen en te verbeteren in de organisatie en de prestaties te verbeteren.

2.2 Energiemanagementplan

De NEN-EN-ISO 50001 dient als richtlijn voor het opzetten van het Energiemanagement actieplan. Met de introductie van een energiemanagementsysteem wordt geborgd dat een volledige, betrouwbare en actuele consolidatie van de energieprestaties Agterberg Bedrijven kan plaatsvinden. Kern van het energie- en kwaliteitsmanagementplan is continue evaluatie van de activiteiten en geconstateerde afwijkingen om verbeteringen te realiseren en zijn dan ook opgesteld volgens de Plan-Do-Check-Act cyclus zoals deze is opgenomen in de NEN-EN-ISO 50001.

2.3 Energiebeleid en doelstelling

De algemene doelstelling van het energiemanagementsysteem is om te komen tot een continue verbetering van de energie-efficiëntie en vermindering van de CO₂-uitstoot van de organisatie. Concreet is de doelstelling om in 2025 27% minder CO₂ in scope 1 uit te stoten. Voor scope 1 en scope 2 gezamenlijk is de doelstelling om 15% minder CO₂ uit te stoten.

2.3.1 Energieaspecten

De eerste stap is het inzichtelijk maken van de energieverbruikers van de organisatie. Op basis van dit inzicht kan er worden gekeken op welke aspecten er resultaat valt te behalen in de reductie van CO₂-uitstoot. Dit inzicht is terug te vinden in de CO₂-footprint. Periodiek (één keer in de 6 maanden) worden de energieverbruiken in kaart gebracht.

2.3.2 Referentiejaar

Er is gekozen om de CO₂-footprint van 2019 te gebruiken als referentiejaar. De CO₂-emissie is uitgevoerd conform het gestelde in dit document. De betrouwbaarheid wordt gecontroleerd door een interne audit door een onafhankelijke.

Op basis van de CO₂-uitstoot in dit referentiejaar wordt bekeken welke maatregelen en doelstelling(en) geformuleerd kunnen worden om de CO₂-uitstoot vanaf dit referentiejaar te reduceren. Jaarlijks wordt bekeken of het gekozen referentiejaar nog steeds geschikt is voor de gestelde doelstelling en/of dat deze aangepast dient te worden.

Het management evalueert jaarlijks of er voldoende voortgang plaatsvindt met betrekking tot de gestelde maatregelen en doelstellingen.

2.3.3 Reductiedoelstellingen

De algehele reductiedoelstelling wordt geformuleerd tot 2025. Vanuit deze vastgestelde algehele reductiedoelstelling is een plan van aanpak opgesteld. In dit plan worden de maatregelen benoemd die worden genomen om de doelstelling te halen en welke afdelingen verantwoordelijk zijn voor de realisatie van de maatregelen. Het overzicht van te nemen maatregelen en verantwoordelijke afdelingen staan vermeldt in het Excelbestand met CO₂-reducerende maatregelen.

2.3.4 Energiemanagement actieplan

In onderstaande tabel wordt weergegeven op welke wijze, wanneer en door wie de gegevens voor de CO₂-footprint geïnventariseerd worden.

EMISSIESTROOM	EENHEID	BRON	VERANTWOORDELIJKE AFDELING	WANNEER	BIJ WIE AAN TE LEVEREN
Gas - vestigingen	m ³	Uitlezen meterstanden online (slimme meters) / energieleverancier	KAM	Halfjaarlijks	Rens Geersing
Brandstof wagenpark - Diesel - Benzine - LPG	Liter	Rapportages/tank passen	Materieelbeheer	Halfjaarlijks	Rens Geersing
Elektra - vestigingen - projecten	kWh	Uitlezen meterstanden online (slimme meters) / energieleverancier	KAM	Halfjaarlijks	Rens Geersing
Zakelijke kilometers	km	Woon-werkverkeer overzicht / overzicht vliegreizen	P&O	Halfjaarlijks	Rens Geersing
Scope 3	Divers	divers	KAM	Halfjaarlijks	Cleo Bout

Tabel 2: Verdeling verantwoordelijkheden gegevensverzameling 2021

Bovenstaande gegevens worden door de verantwoordelijke afdelingen aangeleverd aan de projectleider van de CO₂-Prestatieladder. Deze zorgt voor het tijdig verwerken (halfjaarlijks) van de gegevens in de CO₂-footprint.

2.3.5 Energieverbruik

Twee keer per jaar (elke 6 maanden) brengt Agterberg Bedrijven haar energieverbruik in beeld. De uitvoering van deze inventarisatie vindt plaats conform ISO-14064-1, het GHG-protocol voor scope 1 en 2 en de eventuele vereisten vanuit de CO₂-Prestatieladder. Tevens wordt er beoordeeld of de organisatorische grens nog actueel is.

De KAM-coördinator is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de inventarisatie, geassisteerd door de administratie. Voor de inventarisatie wordt er gebruik gemaakt van een datasheet, waarin de conversiefactoren zijn opgenomen. Nadat de inventarisatie voor de betreffende periode heeft plaatsgevonden, voert de externe adviseur een kwaliteitscontrole uit op de data. Hij/zij beoordeelt of de organisatiegrenzen juist zijn, de gegevens onder de juiste scope zijn verwerkt en of de juiste conversiefactoren zijn gehanteerd.

2.3.6 Energie reductiekansen

Iedereen binnen de organisatie kan ideeën voor energie/CO₂-reductie aandragen via de e-mail en/of informeel overleg. Daarnaast worden er periodiek toolbox meetings gehouden met CO₂ en de reductie van de uitstoot als onderwerp. Deze energie/CO₂-reductie kansen worden besproken in het CO₂-overleg en daar gewogen op effectiviteit. Indien blijkt dat zij mogelijk effectief zijn, worden zij toegevoegd aan het energie audit verslag.

2.3.7 Monitoren en beoordelen

Twee keer per jaar wordt de voortgang van de reductiedoelstelling en de afgeleide maatregelen en het jaarplan gemonitord door de projectleider. De projectleider rapporteert de resultaten aan de deelnemers van het projectteam. Jaarlijks wordt er een samenvatting van de resultaten weergegeven in een Managementoverzicht. Dit overzicht omvat minimaal:

- 2 Een overzicht van het energieverbruik en de CO₂-emissies per scope
- 3 Een vergelijking van het energieverbruik ten opzichte van het referentiejaar
- 4 Een analyse van opvallende toe- en afnames van het verbruik en/of CO₂-emissie
- 5 De voortgang van en de prognose voor het behalen van de reductiedoelstelling en eventuele aanbevelingen voor preventieve of corrigerende maatregelen
- 6 De status van eerdere preventieve of corrigerende maatregelen
- 7 Algemene ontwikkelingen

Op basis van deze rapportage beslist de directie of bijsturing van de doelstellingen en/of aanpassing van het jaarplan noodzakelijk is.

2.4. TVB Matrix

	TAAK- VERANTWOORDELIJKHEID- BEVOEGDHEID	FREQUENTIE	KAM Coördinator	Locatiebeheerders	Administratie	Externe adviseurs	Directie	
INZICHT								
Verzamelen gegevens emissie inventaris	t	halfjaarlijks	X		X			
Collegiale toets op emissie inventaris	t	halfjaarlijks	X					
Accorderen van emissie inventaris	b	jaarlijks					X	
Opstellen emissie inventaris rapport	t	jaarlijks	X					
Evaluatie op inzicht: energiebeoordeling	t+v	jaarlijks	X			X	X	
REDUCTIE								
Uitvoeren onderzoek naar energiereductie	t+v	halfjaarlijks	X	X				
Bepalen CO ₂ -reductiemaatregelen	t	halfjaarlijks	X				X	
Bepalen CO ₂ -reductiedoelstellingen	t	jaarlijks	X			X		
Accorderen van doelstellingen	b	jaarlijks					X	
Realiseren CO ₂ -reductiedoelstellingen	v	continu	X	X	X		X	
Monitoring & evaluatie voortgang CO ₂ -reductie	t+v	halfjaarlijks	X	X	X			
COMMUNICATIE								
Aanleveren informatie nieuwsberichten	t	halfjaarlijks	X				X	
Actualiseren website	t+b	halfjaarlijks			X			
Actualiseren pagina SKAO-website	t+b	jaarlijks	X					
Bijhouden interne communicatie	t+b	halfjaarlijks	X				X	
Goedkeuren van interne communicatie	b	halfjaarlijks					X	
Goedkeuren van externe communicatie	b	halfjaarlijks					X	
PARTICIPATIE								
Inventarisatie mogelijk relevante initiatieven	t	halfjaarlijks	X	X				
Besluit deelname initiatieven	b	jaarlijks					X	
Deelname aan sectorinitiatieven	v	continu	X	X			X	
OVERIG								
Eindredactie CO ₂ -dossier	v	continu	X					
Voldoen aan eisen CO ₂ -Prestatieladder	v	continu	X			X	X	
Uitvoeren Interne Audit CO ₂ -reductiesysteem	t	halfjaarlijks				X		
Rapporteren aan management	b	halfjaarlijks	X					
Besluitvorming over CO ₂ -reductiebeleid	v	halfjaarlijks					X	

Tabel 3: TVB-Matrix 2021

2.5 Borging van het kwaliteits- en energiemangement actieplan

2.5.1 Interne audits

Jaarlijks wordt er een interne audit uitgevoerd. Deze audits zijn gericht op het toetsen van de effectieve en doelmatige implementatie van het energiebeleid. Daarnaast heeft het als doel om de kwaliteit van de CO₂-footprint te verhogen en een betrouwbaar beeld te krijgen van de voortgang van de reductiedoelstellingen van Agterberg Bedrijven. De interne audit richt zich op de manier waarop de gegevens zijn verzameld en verwerkt. De interne auditor stelt een audit rapport op met daarin de bevindingen van de interne audit. Er wordt verhoogde aandacht besteed aan de volgende zaken:

- 8 Kan de CO₂-emissie inventarisatie worden geverifieerd met tenminste een beperkte mate van zekerheid
- 9 Voldoet de inventarisatie aan de eisen gesteld in ISO14064-1
- 10 Zijn de juiste gegevens gebruikt bij het opstellen van de CO₂-footprint (steekproefsgewijs facturen en verbruik gegevens met elkaar vergelijken)
- 11 Aan welk niveau van de CO₂-Prestatieladder wordt er voldaan

Aanbevelingen uit de audits worden meegenomen in het jaarplan en het managementoverzicht ter verbetering van het systeem.

2.5.2 Externe audits

Jaarlijks wordt door een externe auditor onderzocht of de organisatie voldoet aan de eisen van de CO₂-prestatieladder voor het niveau waarvoor Agterberg Bedrijven is gecertificeerd. Hiervoor is een contract afgesloten.

2.5.3 Directiebeoordeling

Jaarlijks vindt er een beoordeling plaats door de directie van het CO₂-managementsysteem op geschiktheid, accuraatheid en doelmatigheid. Op basis hiervan wordt een rapportage gemaakt, dat dienstdoet als kwaliteitsregistratie. De output van de management review is een jaarplan met daarin vermelde doelstellingen en/of verbeteringen voor het nieuwe jaar

2.5.4 Feedback

Aan de hand van de input uit de vorige fases en het evaluatierapport van de management review kunnen doelstellingen, indien noodzakelijk worden bijgesteld en kunnen er vervolgacties worden uitgezet om de verbeteringen te realiseren. Dit is nodig om continue verbetering van het CO₂-managementsysteem te bevorderen. De terugkoppeling van de uitkomsten wordt zowel mondeling als schriftelijk naar betrokkenen verzorgd. Zij dragen zorg voor het nemen van corrigerende/preventieve maatregelen binnen hun eigen organisatieonderdeel.

3 | Stuurcyclus

Het CO₂-beleid kent cycli van een half jaar, waarin de volgende zaken geïnventariseerd worden:

- 12 De gegevens voor de CO₂-footprint verzameld worden;
- 13 Beoordeeld wordt of de emissiefactoren nog actueel zijn;
- 14 Er significante veranderingen in de organisatie zijn welke een impact op de footprint kunnen hebben;
- 15 Beoordeeld wordt of herberekening van emissies van voorgaande jaren vanwege deze veranderingen nodig is;
- 16 De voortgang van de CO₂-reductie en behalen van de doelstelling bepaald wordt.

Vervolgens wordt beoordeeld of sturing op de doelstelling en maatregelen nodig is, in de vorm van het aanscherpen van de doelstelling wanneer deze (te) eenvoudig behaald wordt, of in de vorm van het nemen van extra maatregelen wanneer bepaalde maatregelen niet mogelijk bleken te zijn en de doelstelling niet gehaald dreigt te worden. Hierover wordt vervolgens intern en extern gecommuniceerd. Daarnaast wordt de nuttige toepassing van het sector- of keteninitiatief in de afgelopen periode geëvalueerd. Hieronder is een zogenoemde PDCA-cyclus weergegeven, waarin de verschillende fasen van het CO₂-reductiebeleid zijn weergegeven.

Figuur 1: PDCA-cyclus

4 | Communicatieplan

In dit deel van het document wordt aangegeven op welke momenten er wordt gecommuniceerd over het CO₂-reductiesysteem van Agterberg Bedrijven.

4.1 Interne belanghebbenden

Hieronder wordt weergegeven wie de belangrijkste stakeholders binnen de organisatie zijn, op welke wijze er wordt gecommuniceerd met deze doelgroep en wat het doel is van de communicatiemomenten.

INTERNE STAKEHOLDERS	COMMUNICATIEMIDDELEN	DOEL
Medewerkers	17 Agterwegen (nieuwsblad) 18 Werkoverleggen en presentatie(s)	Informereren over de wijze waarop wij als Agterberg Bedrijven omgaan met het reduceren van CO ₂ .
Management Team (MT)	19 Footprint 20 Voortgangsrapportage 21 Agterwegen (nieuwsblad)	Afstemming over de te nemen maatregelen en CO ₂ -doelstelling.

Tabel 4: Interne belanghebbenden in 2021

Het algemene doel van interne communicatie is om bewustwording in alle lagen van de organisatie te creëren. Alle medewerkers kunnen namelijk bijdragen als het gaat om CO₂-reductie. Daarnaast zullen er 'ludieke' acties plaatsvinden, zoals het gebruik maken van een fysieke ladder waar medewerkers hun ideeën kunnen opplakken. Zowel het MT als het college worden betrokken bij de besluitvorming over de te nemen reductiemaatregelen, de voortgang van de CO₂-reductie en overige hoofdzaken van het CO₂-reductiebeleid.

In het communicatieplan, zie paragraaf 4.4, wordt weergegeven op welke momenten er nieuwsberichten worden verstuurd naar de stakeholders.

4.1.1 Communicatieplan intern

BOODSCHAP	VERANTWOORDELIJKE EN UITVOERDER	MIDDELEN	FREQUENTIE	PLANNING	DOELSTELLING
CO₂-footprint	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Website Agterwegen en toolbox	Halfjaarlijks Jaarlijks	September, maart	Bekendheid van de CO ₂ -footprint intern vergroten.
CO₂-reductiedoelstellingen en maatregelen	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Website, Agterwegen en toolbox	Halfjaarlijks Jaarlijks	September, maart	Bekendheid van de doelstelling en maatregelen onder interne belanghebbenden vergroten.
Voortgang CO₂-reductie scope 1 en 2	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Website Agterwegen en toolbox	Halfjaarlijks Jaarlijks	September, maart	Betrokkenheid medewerkers stimuleren en medewerkers aanzetten tot CO ₂ -reductie.
Voortgang CO₂-reductie scope 3	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Website Agterwegen en toolbox	Halfjaarlijks Jaarlijks	September, maart	Betrokkenheid medewerkers stimuleren en medewerkers aanzetten tot CO ₂ -reductie.
Voortgang CO₂-reductie ketenanalyse	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Website Agterwegen en toolbox	Halfjaarlijks Jaarlijks	September, maart	Betrokkenheid medewerkers stimuleren en medewerkers aanzetten tot CO ₂ -reductie.
CO₂-reductietips, huidig energiegebruik en trends	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Website Agterwegen en toolbox	Halfjaarlijks Jaarlijks	September, maart	Betrokkenheid interne belanghebbenden stimuleren.
CO₂-beleid en statement organisatie	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Website Agterwegen en toolbox	Halfjaarlijks Jaarlijks	September, maart	Bekendheid van de visie en missie van de organisatie op het gebied van CO ₂ -reductie vergroten onder interne belanghebbenden.

Tabel 5: Communicatieplan 2021 voor interne belanghebbenden

4.2 Externe belanghebbenden

Hieronder worden de externe stakeholders benoemd. Dit zijn partijen die belang hebben bij reductie van CO₂ en energie binnen de organisatie. Tevens zijn het potentiële partners om mee samen te werken aan CO₂-reductie.

EXTERNE STAKEHOLDERS	COMMUNICATIEMIDDELEN	BELANG CO ₂ -BELEID / DOEL
Particuliere opdrachtgevers	22 Website	Streeft zelden aantoonbaar naar CO ₂ -reductie. Weinig kennis van CO ₂ -reductie; voert zelf geen CO ₂ -reductiebeleid dus vooral de praktische kennis hiervan ontbreekt.
Provincie	23 Website	Streeft naar CO ₂ -reductie middels gunningcriteria in aanbestedingen. Kennis van CO ₂ -reductie; voert zelf CO ₂ -reductiebeleid dus hebben praktische kennis.
Lokale overheden (gemeenten, waterschappen)	24 Website	Streeft naar CO ₂ -reductie middels gunningcriteria in aanbestedingen. Kennis van CO ₂ -reductie; voert zelf CO ₂ -reductiebeleid dus hebben praktische kennis.
Leveranciers	25 Website	Streeft zelden aantoonbaar naar CO ₂ -reductie. Weinig kennis van CO ₂ -reductie; voert zelf geen CO ₂ -reductiebeleid dus vooral de praktische kennis hiervan ontbreekt.
Onderaannemers	26 Website	Streeft zelden aantoonbaar naar CO ₂ -reductie. Weinig kennis van CO ₂ -reductie; voert zelf geen CO ₂ -reductiebeleid dus vooral de praktische kennis hiervan ontbreekt.
Opdrachtgever project: onderhoud WA-park Utrecht	27 Website 28 Overleggen	Streeft naar CO ₂ -reductie middels gunningcriteria in aanbestedingen. Kennis van CO ₂ -reductie; voert zelf CO ₂ -reductiebeleid dus hebben praktische kennis.
Omwonenden project: onderhoud WA-park Utrecht	29 Website	Willen zo min mogelijk overlast van het werk. Hebben geen CO ₂ beleid en zelden praktische kennis.
Overige belanghebbenden	30 Website	Willen zo min mogelijk overlast van het werk. Hebben geen CO ₂ -beleid

project: onderhoud WA-park Utrecht		en zelden praktische kennis.
Sectorgenoten	31 Deelname initiatieven	Kennis uitwisselen met overheden en organisaties. Anderen stimuleren om te gaan werken met de CO ₂ -prestatieladder.

Tabel 6: Externe belanghebbenden in 2021

4.2.1 Communicatieplan extern

BOODSCHAP	VERANTWOORDELIJKE EN UITVOERDER	MIDDELEN	FREQUENTIE	PLANNING	DOELSTELLING
CO₂-footprint	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Website	Halfjaarlijks	September, maart	Bekendheid van de CO ₂ footprint extern vergroten.
CO₂-reductiedoelstellingen en maatregelen	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Website	Halfjaarlijks	September, maart	Bekendheid van de doelstelling en maatregelen onder externe partijen vergroten.
Voortgang CO₂-reductie scope 1 en 2	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Website	Halfjaarlijks	September, maart	Betrokkenheid externe partijen vergroten en deze partijen aanzetten tot CO ₂ -reductie.
Voortgang CO₂-reductie scope 3	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Website	Halfjaarlijks	September, maart	Betrokkenheid externe partijen vergroten en deze partijen aanzetten tot CO ₂ -reductie.
Voortgang CO₂-reductie ketenanalyse	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Website	Halfjaarlijks	September, maart	Betrokkenheid externe belanghebbenden stimuleren en deze partijen inspireren tot CO ₂ -reductie.
CO₂-reductietips, huidig energiegebruik en trends	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Website	Halfjaarlijks	September, maart	Betrokkenheid externe belanghebbenden stimuleren.
CO₂-beleid en statement organisatie	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Website	Jaarlijks	Maart	Bekendheid van de visie en missie van de organisatie op het gebied van CO ₂ -reductie vergroten onder externen.

Tabel 7: Communicatieplan 2021 voor externe belanghebbenden

4.3 Projecten met gunningvoordeel

Communicatie over het CO₂-beleid van Agterberg Bedrijven betreft niet alleen het beleid van de organisatie als geheel, maar ook het beleid ten aanzien van projecten die aangenomen zijn met gunningvoordeel. Bij deze projecten zal specifiek gecommuniceerd worden over de CO₂-uitstoot van het project als ook over de doelstelling en de voortgang in CO₂-reductie. Dit zal hoofdzakelijk gebeuren via de algemene communicatieberichten van de organisatie. Waar nodig wordt dit aangevuld met communicatie via het werkoverleg van het project.

4.3.1 Project Willem Alexander-park

Op dit moment voert Agterberg Bedrijven één project met gunningvoordeel uit.

Externe belanghebbenden voor dit project zijn opgenomen in de tabel met externe belanghebbenden van de organisatie. Interne belanghebbenden zijn de medewerkers van Agterberg Bedrijven en de projectleiding.

4.4 Website

Op de website van Agterberg Bedrijven is een pagina ingericht over het CO₂-reductiebeleid van de organisatie. Op deze pagina wordt de nodige informatie over het CO₂-beleid weergegeven en zijn de laatste versies van de documenten terug te vinden.

4.4.1 Tekstuele informatie

Op de CO₂-Prestatieladder pagina op de website bevindt zich te allen tijde up-to-date informatie over:

- 32 Het CO₂-reductiebeleid;
- 33 De CO₂-footprint;
- 34 De CO₂-reductiedoelstellingen (en de voortgang hiervan);
- 35 De CO₂-reductiesubdoelstellingen (en de voortgang hiervan);
- 36 De CO₂-reductiemaatregelen (en de voortgang hiervan);
- 37 Acties en initiatieven waarvan de organisatie deelnemer of oprichter is;
- 38 Een verwijzing naar de webpagina op de website van de SKAO;

De voortgang zal beschreven worden middels het publiceren van de halfjaarlijkse communicatieberichten. Om daadwerkelijk transparant te kunnen zijn over deze voortgang, zullen de communicatieberichten minimaal twee jaar op de website zichtbaar blijven. Tevens bevinden zich op deze pagina te allen tijde de meest actuele versies van onderstaande documenten (te downloaden als PDF).

- 39 Communicatieberichten
- 40 CO₂-beleidsdocument
- 41 Certificaat CO₂-Prestatieladder

4.4.2 Website SKAO

Op de website van de SKAO bevinden zich te allen tijde de meest actuele versies van onderstaande documenten:

- ✓ Actieve deelname initiatieven (eis 3.D.1)
- ✓ Ingevulde maatregelenlijst
- ✓ Meest materiële scope 3 emissies (eis 4.A.1_2)
- ✓ Ontwikkelingsproject (eis 4.D.1)
- ✓ Sector-breed CO₂-emissiereductieprogramma (eis 5.D.3)

Op de website van de SKAO dient elk document een PDF te zijn met vermelding van een versienummer, een handtekening van de autoriserende verantwoordelijke manager en de autorisatiedatum.

5 | Participatie sector- en keteninitiatieven

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om deelname aan een sector- of keteninitiatief. De organisatie dient zich daarbij op de hoogte te stellen van de initiatieven die binnen de branche spelen.

5.1 Inventarisatie sector- en keteninitiatieven

Om te bekijken welke sector- en keteninitiatieven relevant zouden kunnen zijn voor Agterberg Bedrijven is de website van SKAO geraadpleegd (www.skao.nl/initiatieven_programma). Hier is een compleet overzicht van alle initiatieven en reductieprogramma's te vinden. Eventuele geschikte initiatieven zijn besproken met de projectleider en met het management. Aangezien Agterberg Bedrijven aan meerdere initiatieven deelneemt is dit alleen ter inspiratie geraadpleegd.

Jaarlijks wordt er door de projectleider en het management geëvalueerd of deelname aan de initiatieven nog steeds als relevant en actueel wordt gezien en/of dat er eventuele andere geschikte initiatieven van toepassing kunnen zijn.

5.2 Actieve deelname

De gedachte achter deelname aan een initiatief is dat door interactie met andere bedrijven en overheden informatie kan worden uitgewisseld en in samenwerking nieuwe ideeën en ontwikkelingen op het gebied van CO₂-reductie tot stand kunnen komen. Vanuit dit doel vraagt de norm van de SKAO om een actieve deelname, middels bijvoorbeeld werkgroepen. Verslagen van bijeenkomsten en van overlegmomenten en presentaties van de organisatie in de werkgroep kunnen tegenover de auditor dienen als bewijs van actieve deelname.

Mocht een initiatief waaraan wordt deelgenomen op zeker moment niet meer relevant zijn voor de organisatie (wanneer gedurende een half jaar of langer geen voortgang in het initiatief of actieve deelname aangetoond kan worden) en de deelname wordt beëindigd, dan kan de inventarisatie van de initiatieven dienen als bron voor het kiezen van deelname aan een ander initiatief.

5.3 Lopende initiatieven

5.3.1 Initiatief Nederland CO₂ Neutraal

Door de organisatie wordt deelgenomen aan het Nederland CO₂ Neutraal. Dit initiatief richt zich op het inspireren van de deelnemers, het vergroten van kennis over CO₂-reductiemogelijkheden en het vergroten van een duurzaam netwerk. Om deze deelname te bewijzen worden de volgende documenten bewaard:

- 42 Verslagen workshops
- 43 Verslagen bijeenkomsten Nederland CO₂ Neutraal

Hieronder wordt de begroting beschreven voor het jaar 2021:

INITIATIEF	TYPE BIJDRAGE	JAARLIJKS BEDRAG	BEWIJSLAST
Nederland CO ₂ Neutraal	Kennis – Inzet medewerkers	€ 1600,-	Verslagen workshops
	Contributie	€ 997,-	Intentieverklaring Nederland CO ₂ Neutraal
TOTALE KOSTEN		€ 2.597,-	

Tabel 8: Begroting 2021 voor sector- en keteninitiatieven

Bovenstaande deelnames worden jaarlijks geëvalueerd en besproken in de directiebeoordeling. Tevens wordt hierbij het jaarlijkse budget geaccordeerd.

Disclaimer & Colofon

Uitsluiting van juridische aansprakelijkheid

Hoewel de informatie in dit rapport afkomstig is van betrouwbare bronnen en exceptionele zorgvuldigheid is betracht tijdens het samenstellen van deze rapportage kunnen De Duurzame Adviseurs geen juridische aansprakelijkheid aanvaarden voor fouten, onnauwkeurigheden, ongeacht de oorzaak daarvan en voor schade als gevolg daarvan. De borging en uitvoering van de opgestelde beoogde doelen en maatregelen aanwezig in dit rapport liggen bij de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever. Voor het niet behalen van doelen en/of het onjuist aanleveren van data door de opdrachtgever, kunnen De Duurzame Adviseurs niet aansprakelijk worden gesteld.

In geen enkel geval zijn De Duurzame Adviseurs, haar eigenaren en/of medewerkers aansprakelijk ten aanzien van indirecte, immateriële of gevolgschade met inbegrip van gedeerde winst of inkomsten en verlies van contracten of orders.

Bescherming intellectueel eigendom

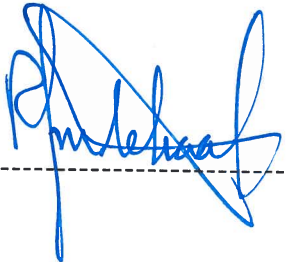
Het auteursrecht op dit document berust bij De Duurzame Adviseurs of bij derden welke bij toestemming deze documentatie beschikbaar hebben gesteld aan Agterberg Bedrijven.

Vermenigvuldiging in wat voor vorm dan ook is alleen toegestaan door voorafgaande toestemming door De Duurzame Adviseurs.

Ondertekening

Auteur(s):	Rens Geersing
Kenmerk:	Energiemanagementplan N5 2021
Datum:	9-3-2021
Versie:	1.0
Verantwoordelijke manager:	Roel te Braake

Handtekening autoriserende manager:
